ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy Mgr. Davida Hipšra a soudců JUDr. Pavla Molka a JUDr. Tomáše Foltase v právní věci žalobkyně: **nezl. M. K.,** zastoupená Mgr. Pavlem Čižinským, advokátem se sídlem Baranova 1026/33, Praha 3, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra,** se sídlem Nad Štolou 3, Praha 7, v řízení o kasační stížnosti žalobkyně proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 29. 1. 2018, č. j. 2 Az 13/2014 - 51,

takto:

I. Výroky I. a II. rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 29. 1. 2018, č. j. 2 Az 13/2014 - 51, **se zrušují.**

II. Rozhodnutí žalovaného ze dne 10. 4. 2014, č. j. OAM-242/LE-LE05-P10-2012, **se zrušuje** a věc se vrací žalovanému k dalšímu řízení.

III. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení.

IV. Odměna advokáta Mgr. Pavla Čižinského za řízení o kasační stížnosti **se určuje** částkou 3 400 Kč. Tato částka bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku.

Odůvodnění:

I.

[1] Ministerstvo vnitra rozhodnutím ze dne 10. 4. 2014, č. j. OAM-242/LE-LE05-P10-2012, rozhodlo o neudělení mezinárodní ochrany žalobkyni podle § 12 až § 14b zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“). Žalobkyně ve své žádosti uvedla, že se narodila na území České republiky, její rodiče uzbecké národnosti s kyrgyzskou státní příslušností uprchli v roce 2010 ze země původu

kvůli etnicky orientovanému násilí poté, co došlo k vypálení jejich domu a znásilnění její matky, a mají strach se do své vlasti vrátit, přičemž o mezinárodní ochranu požádala prostřednictvím své zákonné zástupkyně v listopadu roku 2012. Žalovaný v rozhodnutí uvedl, že žalobkyně, resp. její zákonná zástupkyně, nedeklarovaly žádné potíže s ohledem na rasu žalobkyně, její pohlaví, národnost či z důvodu jejího politického přesvědčení a takový závěr nelze učinit ani nepřímo na základě tvrzení jejích rodičů. Podle zpráv, které si žalovaný vyžádal, má žalobkyně v případě problémů možnost se v zemi původu obrátit na Generální prokuraturu v Biškeku, na ministerstvo vnitra či na linku důvěry. Dospěl k závěru, že žalobkyni, resp. jejím rodičům, nehrozí cílené pronásledování v zemi původu, a protože jejím rodičům nebyla udělena mezinárodní ochrana, neshledal ani důvod k udělení mezinárodní ochrany žalobkyni. Kromě toho z vyžádaných zpráv vyplývá, že v Kyrgyzstánu se již nevykonávají tresty smrti a žalobkyni nehrozí při návratu do země původu jejích rodičů žádné mučení či nelidské zacházení.

II.

[2] Žalobkyně podala proti rozhodnutí žalovaného žalobu k Městskému soudu v Praze (dále jen „městský soud“), ve které poukazovala na to, že její rodiče ze země původu uprchli po násilných událostech z června 2010 etnicky zaměřených proti občanům uzbecké menšiny, přičemž toto násilí bylo podporováno státními orgány a etnické napětí je v zemi neustále přítomné. Žalobkyně upozornila na to, že v zemi původu jejích rodičů nejsou dodržována pravidla spravedlivého procesu, že jejímu otci hrozí při návratu do vlasti zadržení a nespravedlivé stíhání, neboť podle zpráv, které se jim donesly, má být obviněn z organizování nepokojů. Jí i celé rodině tak hrozí při návratu do vlasti riziko opětovného pronásledování.

III.

[3] Městský soud žalobu výše uvedeným rozsudkem ze dne 29. 1. 2018 zamítl, přičemž nejprve poukázal na to, že důvody udělení azylu žalobkyni se odvíjejí od důvodů uplatněných jejími rodiči v řízeních před žalovaným a vzhledem k tomu, že nebyly zjištěny důvody pro udělení azylu rodičům, nebyly zjištěny ani důvody pro udělení azylu žalobkyni.

[4] Městský soud dále upozornil, že žalobkyně ani její rodiče nevyvíjeli ve své vlasti činnost směřující k uplatňování politických práv a svobod. Nepokoje, kvůli kterým museli rodiče žalobkyně uprchnout ze země, nebyly svojí povahou cílené na osoby rodičů žalobkyně z azylově relevantních důvodů.

[5] Dále městský soud odkázal na judikaturu Nejvyššího správního soudu týkající se situace v Kyrgyzstánu, zejména na usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 9. 4. 2015, č. j. 2 Azs 224/2014 - 41. Zároveň městský soud označil odkaz žalobkyně na rozsudek Evropského soudu pro lidská práva (dále jen „ESLP“) Ergashev proti Rusku ze dne 16. 10. 2012, stížnost č. 49747/11, za nepřípadný, neboť v projednávané věci na rozdíl od odkazovaného rozsudku nebyl otec žalobkyně kyrgyzskými státními orgány trestně stíhán, v důsledku čehož neprobíhalo ani extradiční řízení.

[6] Z obsahu správního spisu nelze bez dalšího ani podle městského soudu učinit závěr, že by obecně ze strany kyrgyzské policie jako celku, popř. jiných státních orgánů, mělo být vůči žalobkyni cíleně a intenzivně postupováno jakkoli diskriminačně či nepřiměřeně tvrdě s ohledem na její rasu, pohlaví, náboženství, národnost, příslušnost k určité sociální skupině či pro zastávání politických názorů, nebo že by jí v případě návratu do země původu takové jednání hrozilo, a to i přesto, že v období bezpečnostně vypjaté situace v zemi původu byly nepochybně zaznamenány případy porušování lidských práv či problematického postupu při vyšetřování násilných událostí.

[7] Jak vyplývá ze zprávy Amnesty International z dubna 2013, v Kyrgyzstánu nelze uložit trest smrti za žádný trestný čin; proto nemůže být naplněn důvod vážné újmy dle § 14a odst. 2 písm. a) zákona o azylu. Žalovaný podle městského soudu správně konstatoval, že Kyrgyzskou republiku zcela jistě nelze ani aktuálně (ostatně ani v minulosti) označit za zemi s vyspělou demokracií, v zemi i po změnách politických poměrů od roku 2010 přetrvává značné množství ekonomických i politických problémů, dle Výroční zprávy Ministerstva zahraničí USA o dodržování lidských práv v Kyrgyzské republice za rok 2012 se v zemi objevily i problémy týkající se lidských práv. V uvedeném kontextu je však nutno uvést, že u žalobkyně nelze takové zacházení ze strany kohokoliv bez dalšího předpokládat. Z informace Ministerstva zahraničních věcí ČR ze dne 7. 6. 2013 vyplývá, že v případě nespokojenosti s postupem konkrétního policejního oddělení či jednotlivých policistů má občan Kyrgyzské republiky možnost obrátit se na státní orgány Kyrgyzské republiky, včetně Generální prokuratury. Tvrzení žalobkyně, že Generální prokuratura není schopna zabránit mučení, pak s ohledem na obsah zpráv obsažených ve správním spise považoval městský soud za nedůvodné a nepodložené. Ze zpráv založených ve správním spise je podle městského soudu rovněž zřejmé, že situace na severu země je klidnější než na jihu země. V této souvislosti lze poukázat na možnost vnitřního přesídlení, jak je zmiňována v konstantní judikatuře Nejvyššího správního soudu.

IV.

[8] Proti tomuto rozsudku podala žalobkyně (dále jen „stěžovatelka“) kasační stížnost z důvodů podle § 103 odst. 1 písm. a), b) a d) s. ř. s.

[9] Nejvyšší správní soud dosud podle názoru stěžovatelky ve své judikatuře neřešil otázku situace uzbecké menšiny na jihu Kyrgyzstánu po červnových událostech roku 2010, a stěžovatelka proto pokládá svou kasační stížnost za přijatelnou.

[10] Žalovaný podle jejího názoru nevysvětlil, proč zohlednil pouze vybrané zprávy a proč se také vůbec nezabýval její dosavadní integrací do české společnosti, když se v ČR narodila. Stěžovatelka poukázala rovněž na to, že městský soud převzal z větší části odůvodnění žalovaného s tím, že se s ním ztotožnil, a jeho vlastní odůvodnění je příliš stručné. Pokud žaloba směřovala proti určitým závěrům rozhodnutí žalovaného, zejména proti závěru o nesplnění podmínky dle § 12 písm. b) zákona o azylu, je dle stěžovatelčina názoru pojmově vyloučeno, aby tato žalobní námitka mohla být soudem vypořádána tím, že soud do svého rozsudku opíše celou pasáž žalobou napadeného rozhodnutí, kde žalovaný k příslušnému závěru dospěl.

[11] Stěžovatelka dále vytkla městskému soudu, že nevyhodnotil pogrom Kyrgyzů proti uzbecké menšině v červnu 2010 ani následné vyšetřování těchto událostí kyrgyzskou policií jako pronásledování z důvodu národnosti. Uvedla, že odůvodněnost jejího strachu z pronásledování v Kyrgyzstánu je dána mimo jiné tím, že se výbuchy protiuzbeckého násilí v Kyrgyzstánu za poslední léta odehrály již dva a neexistuje důvod se domnívat, že by v budoucnu nedošlo k dalším výbuchům, zvláště když i komisař Organizace pro bezpečnost a spolupráci v Evropě pro národnostní menšiny Knut Vollebaek v říjnu 2012 uvedl, že *„důvody červnových událostí nejsou vymýceny"*. Uzbeky je každopádně třeba podle stěžovatelky označit za menšinu, která je kyrgyzským státem systematicky diskriminována.

[12] Stěžovatelka dále upozornila na to, že její otec je obviněn z účasti na nepokojích, a hrozí mu tedy trestní stíhání; v Kyrgyzstánu však nejenže neexistují záruky spravedlivého procesu, ale naopak existují obecně přijímané důkazy o mučení (nejen) uzbeckých zadržených. Výše uvedený názor je podle stěžovatelčina názoru podpořen i rozsudkem ESLP ze dne 16. 10. 2012 ve věci Makhmudzhan Ergashev proti Rusku, ve kterém ESLP vyslovil, že pokud by etnický Uzbek, který má kyrgyzskou státní příslušnost, byl vydán do Kyrgyzstánu, představovalo by to porušení čl. 3 Evropské úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod (zákaz mučení a jiného nelidského zacházení včetně zákazu poslat osobu do míst, kde jí hrozí toto nebezpečí).

[13] Tvrzení v bodě 12 napadeného rozsudku, že znásilnění stěžovatelčiny matky neproběhlo z azylově relevantních důvodů, je zcela neudržitelné. Matka stěžovatelky se stala obětí znásilnění a dalšího násilí ze strany Kyrgyzů, a to proto, že je uzbecké národnosti. Stěžovatelka se domnívá, že jak z obsahu spisu, tak z obecně známých skutečností jasně vyplývá, že právě etnicita byla důvodem násilí Kyrgyzů proti Uzbekům v červnu 2010 a je i nadále důvodem (přinejmenším) nepříznivého zacházení kyrgyzského státu s příslušníky uzbecké menšiny. S ohledem na situaci v zemi se nelze ani domnívat, že by v budoucnosti k podobným etnickým konfliktům nemohlo znovu dojít. Ani žalovaný ani městský soud tuto jasnou věc nejenže nevyvrátili, ba se k ní ani jasně nevyjádřili (ač šlo o stěžejní žalobní námitku) a soud setrval na nejasných formulacích, kterými své zamítnutí zdůvodnil. Nejasná formulace v bodě 12 napadeného rozsudku, tj. že znásilnění stěžovatelčiny matky nebyl *„čin svojí povahou cílený, systematický vůči osobě matky žalobkyně právě z azylově relevantních důvodů"*, je předně bizarní co do úvahy o tom, nakolik znásilnění může být činem systematickým nebo může nebýt činem cíleným vůči určité osobě. Každopádně i jen jeden akt znásilnění je dostatečně závažný na to, aby naplnil definici pronásledování; o tom, že šlo o akt z důvodu etnicity, nelze vzhledem k výše uvedenému pochybovat.

[14] Městským soudem citovaná judikatura týkající se Kyrgyzstánu navíc není pro projednávanou věc přiléhavá. V usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 9. 4. 2015, č. j. 2 Azs 224/2014 - 41 (které nebylo meritorním rozhodnutím, nýbrž usnesením odmítajícím kasační stížnost pro nepřijatelnost) šlo o situaci žadatele o mezinárodní ochranu, který sám nebyl Uzbekem, nýbrž Kyrgyzem, pouze jeho matka si vzala Uzbeka. Tato situace tedy byla zásadně odlišná od situace stěžovatelky, která má uzbeckou národnost, zatímco v onom případě *„[u]zbeckou národnost otčíma je podle zdejšího soudu třeba posuzovat perspektivou ust. § 12 zákona o azylu jako podružnou, neboť stěžovatel není*

Uzbek a povaha jeho problémů odpovídá pronásledování ze strany soukromých osob z důvodů zřetele hodných v konkrétním případě stěžovatele, nikoliv z důvodu obecného pronásledování skupiny Kyrgyzů příbuzných s Uzbeky.“

[15] V usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 18. 11. 2011, č. j. 2 Azs 27/2011 - 66, soud řešil případ rodiny, která byla ruské národnosti (tedy nikoli uzbecké), opustila Kyrgyzstán dávno před rokem 2010, a v azylovém řízení tedy nenamítala hrozbu cílené represe kyrgyzských úřadů vůči nim, nýbrž spíše jen neklidnou situaci, která by mohla po červnových událostech roku 2010 nadále pokračovat.

[16] V usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 1. 2011, č. j. 4 Azs 29/2010 - 42, šlo o situaci občana Kyrgyzstánu, který se sám k uzbecké národnosti nehlásil a zemi opustil již v roce 2008 z jiných důvodů a ostatně i Nejvyšším správním soudem přezkoumávaný rozsudek krajského soudu byl vydán ještě před červnovými událostmi roku 2010. Nejvyšší správní soud se navíc i v tomto nemeritorním usnesení vyjadřoval pouze k otázce, zda nová situace může odůvodnit udělení doplňkové ochrany, a nikoli k obecné situaci uzbecké menšiny ve vztahu k udělení azylu dle § 12 písm. b) zákona o azylu.

[17] Pokud jde o rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 25. 1. 2011, č. j. 6 Azs 36/2010 - 274, publ. pod č. 2290/2011 Sb. NSS, tak v tomto případě šlo o kyrgyzskou občanku uzbecké národnosti, ovšem otázku pronásledování z důvodu příslušnosti k uzbecké menšině vznesla tato stěžovatelka teprve v kasační stížnosti, které Nejvyšší správní soud vyhověl z jiných důvodů (hrozba pronásledování z důvodu polygamie a domácího násilí).

[18] Z výše uvedeného tedy vyplývá, že městským soudem citovaná judikatura Nejvyššího správního soudu (s jednou výjimkou) nepodporuje závěr městského soudu o tom, že Uzbekové v Kyrgyzstánu nečelí pronásledování ani hrozbě vážné újmy, a zejména se nezabývá okolnostmi pronásledování Uzbeků v roce 2010.

[19] Dále se stěžovatelka zaměřila na otázku stíhání jejího otce a aplikace rozsudku ESLP ve věci Ergashev. Podle jejího názoru formální nezahájení pátrání či trestního stíhání či dokonce extradičního řízení nemůže být argumentem pro nepoužitelnost závěrů z rozsudku ESLP ve věci Ergashev na její případ, potažmo na případ jejího otce. Bezprostřední příčinou útěku rodičů z Kyrgyzstánu byla zpráva od děda stěžovatelčina otce, že se o něj kyrgyzská policie zajímá. Za této situace nemůže žalovaný (ani soud, který tak vlastně ani nečiní) tvrdit, že má za prokázané, že se o stěžovatelčina otce kyrgyzská policie nezajímá a že mu tedy žádné nebezpečí od kyrgyzských úřadů nehrozí; z těchto důvodů je třeba na věc vztáhnout i rozsudek ESLP ve věci Ergashev.

[20] Stěžovatelka konečně nesouhlasí s názorem městského soudu o možnosti vnitřního přesídlení v zemi původu – nejenže jí i jejím rodičům z důvodu etnické příslušnosti hrozí pronásledování po celé zemi, ale zároveň městský soud neprovedl žádný test přiměřenosti, tak jak ho vyžaduje judikatura Nejvyššího správního soudu, viz např. rozsudek ze dne 25. 1. 2017, č. j. 4 Azs 197/2016 - 94.

[21] Stěžovatelka proto navrhla, aby Nejvyšší správní soud rozsudek městského soudu z tohoto důvodu zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

V.

[22] Žalovaný ve vyjádření ke kasační stížnosti odkázal na napadený rozsudek městského soudu a na svoje rozhodnutí, se kterými se ztotožnil, a navrhl odmítnutí či zamítnutí kasační stížnosti. Stěžovatelka podle jeho názoru v zemi původu žádné problémy neměla.

VI.

[23] Nejvyšší správní soud posoudil kasační stížnost v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů a zkoumal přitom, zda napadené rozhodnutí netrpí vadami, k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3 a 4 s. ř. s.).

[24] Vzhledem k tomu, že se v projednávané věci jedná o kasační stížnost ve věci mezinárodní ochrany, zabýval se Nejvyšší správní soud v souladu s § 104a s. ř. s. otázkou, zda podaná kasační stížnost svým významem přesahuje vlastní zájmy stěžovatelky. Institut nepřijatelnosti a jeho dopady do soudního řízení správního Nejvyšší správní soud podrobně vyložil v usnesení ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006 - 39, publ. pod č. 933/2006 Sb. NSS, v němž interpretoval neurčitý právní pojem „přesah vlastních zájmů stěžovatele“. O přijatelnou kasační stížnost se dle výše citovaného rozhodnutí může jednat v následujících typových případech: (1) kasační stížnost se dotýká právních otázek, které dosud nebyly vůbec nebo nebyly plně vyřešeny judikaturou Nejvyššího správního soudu; (2) kasační stížnost se týká právních otázek, které jsou dosavadní judikaturou řešeny rozdílně; (3) kasační stížnost bude přijatelná pro potřebu učinit judikaturní odklon; (4) pokud by bylo v napadeném rozhodnutí krajského soudu shledáno zásadní pochybení, které mohlo mít dopad do hmotněprávního postavení stěžovatele.

[25] Stěžovatelka v tomto případě namítá, že Nejvyšší správní soud ve své judikatuře neřešil otázku situace uzbecké menšiny na jihu Kyrgyzstánu po červnových událostech roku 2010, a stěžovatelka proto pokládá svou kasační stížnost za přijatelnou. V kasační stížnosti dále pečlivě odůvodnila, proč rozhodnutí, na která odkázal městský soud, nejsou přiléhavá pro projednávanou věc a proč je skutkový stav v její věci odlišný. Nejvyšší správní soud se s jejím názorem ztotožnil. V usnesení ze dne 18. 11. 2011, č. j. 2 Azs 27/2011 - 66, se Nejvyšší správní soud zabýval žádostí o mezinárodní ochranu uprchlíků z Kyrgyzstánu, avšak ruské, resp. kazašské národnosti, přičemž bylo zřejmé, že žadatelé ze země uprchli několik let před nepokoji z roku 2010. Otázkou povahy nepokojů v roce 2010 se zdejší soud zabýval pouze s ohledem na hrozbu vážné újmy při návratu do země původu, zároveň v tomto kontextu upozornil také na konflikty na jihu země. Ani v usnesení ze dne 26. 1. 2011, č. j. 4 Azs 29/2010 - 42, či v rozsudku ze dne 25. 1. 2011, č. j. 6 Azs 36/2010 - 274, publ. pod č. 2290/2011 Sb. NSS, se Nejvyšší správní soud nezabýval otázkou nepokojů v roce 2010. Rovněž usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 9. 4. 2015, č. j. 2 Azs 224/2014 - 41, nelze aplikovat na projednávanou věc, protože etnický kontext v citované věci je výrazně slabší, když uzbecké národnosti byl pouze stěžovatelův otčím. Kromě toho v citovaném usnesení zdejší soud sice nevyhodnotil situaci

v Kyrgyzstánu v roce 2010 jako „*natolik závažnou, aby sama o sobě vylučovala účinné řešení problémů*“, avšak upozornil, že „*nedostatky s vymáháním práva v Kyrgyzstánu je třeba posuzovat s ohledem na konkrétní okolnosti daného případu*“.

[26] Nejvyšší správní soud proto dospěl k závěru, že se kasační stížnost dotýká právních otázek, které nebyly plně vyřešeny judikaturou Nejvyššího správního soudu, a že je proto přijatelná.

[27] Posléze Nejvyšší správní soud posoudil kasační stížnost v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů, přičemž zkoumal, zda napadené rozhodnutí městského soudu netrpí vadami, k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3 a 4 s. ř. s.).

[28] Vzhledem k tomu, že stěžovatelka uplatnila v kasační stížnosti také důvod podle § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s., zabýval se Nejvyšší správní soud nejprve tímto důvodem. Bylo by totiž předčasné zabývat se právním posouzením věci samé, bylo-li by současně napadené rozhodnutí městského soudu skutečně nepřezkoumatelné či založené na jiné vadě řízení s vlivem na zákonnost rozhodnutí o věci samé.

[29] Otázkou přezkoumatelnosti rozhodnutí správních soudů se Nejvyšší správní soud zabýval ve své judikatuře opakovaně. Bylo tomu tak např. v rozsudku ze dne 4. 12. 2003, č. j. 2 Azs 47/2003 - 130, publ. pod č. 244/2004 Sb. NSS, v němž vyložil, že „*za nepřezkoumatelné pro nesrozumitelnost ve smyslu § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s. lze považovat zejména ta rozhodnutí, která postrádají základní zákonné náležitosti, z nichž nelze seznat, o jaké věci bylo rozhodováno či jak bylo rozhodnuto, která zkoumají správní úkon z jiných než žalobních důvodů (pokud by se nejednalo o případ zákonem předpokládaného přezkumu mimo rámec žalobních námitek), jejichž výrok je v rozporu s odůvodněním, která neobsahují vůbec právní závěry vyplývající z rozhodných skutkových okolností nebo jejichž důvody nejsou ve vztahu k výroku jednoznačné*“. Nejvyšší správní soud též vyslovil v rozsudku ze dne 29. 7. 2004, č. j. 4 As 5/2003 - 52, že pokud „*z odůvodnění napadeného rozsudku krajského soudu není zřejmé, jakými úvahami se soud řídil při naplňování zásady volného hodnocení důkazů či utváření závěru o skutkovém stavu, z jakého důvodu nepovažoval za důvodnou právní argumentaci stěžovatele v žalobě a proč subsumoval popsaný skutkový stav pod zvolené právní normy, pak je třeba pokládat takové rozhodnutí za nepřezkoumatelné pro nedostatek důvodů a tím i nesrozumitelnost ve smyslu § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s.*“. Judikatuře Nejvyššího správního soudu (např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 14. 7. 2005, č. j. 2 Afs 24/2005 - 44, publ. pod č. 689/2005 Sb. NSS) je jinak společný závěr, že „*není-li z odůvodnění napadeného rozsudku krajského soudu zřejmé, proč soud nepovažoval za důvodnou právní argumentaci účastníka řízení v žalobě a proč žalobní námitky účastníka považuje za liché, mylné nebo vyvrácené, nutno pokládat takové rozhodnutí za nepřezkoumatelné pro nedostatek důvodů ve smyslu ustanovení § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s. zejména tehdy, jde-li o právní argumentaci z hlediska účastníka řízení klíčovou, na níž je postaven základ jeho žaloby. Soud, který se vypořádává s takovou argumentací, ji nemůže jen pro nesprávnost odmítnout, ale musí také uvést, v čem konkrétně její nesprávnost spočívá*“. Obdobně judikoval i Ústavní soud, který konstatoval, že „*[s]oudy jsou povinny svá rozhodnutí řádně odůvodnit; jsou povinny též vysvětlit, proč se určitou námitkou účastníka řízení nezabývaly (např. proto, že nebyla uplatněna v zákonem stanovené lhůtě). Pokud tak nepostupují, porušují právo na*

spravedlivý proces garantované čl. 36 odst. 1 Listiny“ (srov. nález Ústavního soudu ze dne 17. 12. 2008, sp. zn. I. ÚS 1534/08).

[30] Po přezkoumání napadeného rozsudku však Nejvyšší správní soud shledal, že splňuje výše uvedené předpoklady a je přezkoumatelný. Městský soud se v něm vypořádal s námitkami stěžovatelky a své závěry odůvodnil. Zároveň nepřezkoumatelnost nemůže samo o sobě způsobit ani převzetí určité pasáže z rozhodnutí žalovaného, když ji městský soud doprovodil svým vysvětlením, proč se s těmito závěry ztotožňuje a proč na ně odkazuje.

[31] Následně tedy Nejvyšší správní soud přistoupil k posouzení kasační stížnosti pohledem § 103 odst. 1 písm. a) a b) s. ř. s. a dospěl k závěru, že kasační stížnost je důvodná.

[32] Na úvod Nejvyšší správní soud připomíná, že stěžovatelka je nezletilé dítě, které se narodilo svým rodičům uzbecké národnosti a kyrgyzské státní příslušnosti. Na situace takových žadatelů o mezinárodní ochranu dopadá městským soudem citovaný rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 5. 11. 2008, č. j. 9 Azs 14/2008 - 57, publ. pod č. 1943/2009 Sb. NSS, podle nějž „*žádosti o udělení mezinárodní ochrany jsou v případě rodinných příslušníků zpravidla vzájemně provázané a dotýkají se rodiny jako celku. Postavení dítěte žádajícího o mezinárodní ochranu se přitom ve většině případů odvíjí od postavení rodičů žádajících o udělení mezinárodní ochrany. V případě stěžovatelky, která se narodila na území České republiky a důvody své žádosti o mezinárodní ochranu odvozovala od důvodů svých rodičů, kterým byly žádosti o azyl příslušnými správními orgány zamítnuty, tak bylo na místě i v jejím případě legitimně očekávat zamítavé rozhodnutí správního orgánu.*“ Stěžovatelčina žádost o mezinárodní ochranu je tedy úzce navázána jednak na žádost jejího otce (projednávána před zdejším soudem pod sp. zn. 8 Azs 86/2018) a jednak na žádost její matky. Její žádost o mezinárodní ochranu žalovaný také zamítl a následnou žalobu taktéž zamítl městský soud. Nejvyšší správní soud ovšem rozsudkem ze dne 26. 7. 2018, č. j. 7 Azs 162/2018 - 47, zrušil jak rozsudek městského soudu, tak rozhodnutí žalovaného a věc vrátil žalovanému k dalšímu řízení. V nyní projednávané věci proto Nejvyšší správní soud ve stručnosti vychází z tohoto nedávného zrušujícího rozsudku ve věci stěžovatelčiny matky, od níž se odvíjí stěžovatelčino vlastní postavení z hlediska mezinárodní ochrany.

[33] Podle § 12 písm. a) zákona o azylu se cizinci azyl udělí, pokud je pronásledován za uplatňování politických práv a svobod. V případě udělení azylu dle § 12 písm. b) zákona o azylu je podmínkou, že cizinec má odůvodněný strach z pronásledování z důvodu rasy, pohlaví, náboženství, národnosti, příslušnosti k určité sociální skupině nebo pro zastávání určitých politických názorů ve státě, jehož občanství má, nebo, v případě, že je osobou bez státního občanství, ve státě jeho posledního trvalého bydliště.

[34] Proti posouzení důvodů pro udělení azylu dle § 12 písm. a) zákona o azylu stěžovatelka žádným způsobem nebrojila, ani netvrdila, že by ona sama či její rodiče aktivně uplatňovali svá politická práva a svobody a že by na základě toho docházelo k jejich pronásledování. Její výhrady k posouzení možnosti udělení azylu směřovaly proti rozhodnutí žalovaného neudělit jim azyl dle § 12 písm. b) zákona o azylu, konkrétně proti

nesprávně a nedostatečně zjištěnému skutkovému stavu, který vedl k vyvození nesprávných závěrů žalovaného a městského soudu.

[35] Ve vztahu ke stěžovatelčině matce přitom Nejvyšší správní soud v rozsudku č. j. 7 Azs 162/2018 - 47 dospěl na základě konfrontace zpráv o zemi jejich původu s její osobní výpovědí, tak jak byla zaznamenána žalovaným, který její azylový příběh nijak nezpochybnil, že matka stěžovatelky mohla být obětí pronásledování, a to právě z důvodu své uzbecké národnosti. V daném ohledu tedy Nejvyšší správní soud shledal důvodnými námitky stěžovatelky poukazující na nedostatečné zjištění skutkového stavu ze strany žalovaného a následně městského soudu a nedostatečné zhodnocení mj. opodstatněnosti jejich strachu z pronásledování.

[36] Matka stěžovatelky přitom jasně deklarovala, že důvodem jejích potíží a potíží celé její rodiny byla jejich příslušnost k etnické skupině Uzbeků, k níž patří i stěžovatelka sama, což jednoznačně vyplývá i ze správního spisu. Žalovaný se ovšem ve svém rozhodnutí tímto důvodem pronásledování fakticky vůbec nezabýval. Uvedenou chybu nezhojil ani městský soud, který v bodě 12 rozsudku uvedl, že předmětné jednání nebylo svojí povahou cílené a systematicky zaměřené vůči matce stěžovatelky z azylově relevantních důvodů, takže matkou stěžovatelky popsané události nelze vyhodnotit jako hrozbu pronásledování. Takový přístup odporuje podle názoru Nejvyššího správního soudu dosud nikým nezpochybňovanému popisu událostí ze strany matky stěžovatelky, jejichž součástí bylo etnickou záští motivované kruté fyzické násilí, včetně sexuálního, zničení majetku, to vše bez patřičného zásahu přítomných státních bezpečnostních složek, možná naopak s jejich podporou. Není zjevné, jaké další podmínky by musely být podle městského soudu splněny, aby šlo o pronásledování z důvodu národnosti. V napadeném rozsudku se přesto městský soud opomenutou kategorií „pronásledování z důvodu národnosti“ vůbec nezabýval a chybu žalovaného tak nijak nenapravil.

[37] S ohledem na zprávy ze země původu založené ve správním spise a citované výše tak lze dospět k závěru, že stěžovatelka má jako příslušnice uzbecké národnosti, stejně jako její matka, odůvodněné obavy z pronásledování z důvodu své národnosti, přičemž takové obavy jsou odůvodněné násilnými akty, jimž byla podle svého nikým nezpochybněného azylového příběhu vystavena jak matka stěžovatelky, tak její otec a jeho děd a které vedly také ke zničení jejich majetku a k odchodu jejích rodičů ze země původu.

[38] Nejvyšší správní soud se neshoduje s městským soudem ani v posouzení možnosti přesídlení rodiny stěžovatelky do jiné části Kyrgyzstánu, kterou se městský soud zabýval v bodě 25 svého rozsudku. Při posuzování otázky, zda lze předpokládat, že by stěžovatelka mohla nalézt účinnou vnitrostátní ochranu před pronásledováním v jiné části země původu, je třeba vyjít z § 2 odst. 10 zákona o azylu ve znění účinném do 17. 12. 2015, podle nějž „*za pronásledování nebo vážnou újmu se nepovažuje, vztahuje-li se obava cizince z pronásledování nebo vážné újmy pouze na část území státu, jehož státní občanství má, nebo je-li osobou bez státního občanství, státu jeho posledního trvalého bydliště a může-li cizinec bezpečně a oprávněně odcestovat do jiné části státu, do ní vstoupit a v ní se usadit, a pokud s přihlédnutím k situaci v této části státu a k jeho osobní situaci v této části státu a) nemá opodstatněný strach z pronásledování ani nejsou dány důvodné obavy, že by mu zde hrozilo skutečné nebezpečí vážné*

újmy, nebo b) má přístup k účinné ochraně před pronásledováním nebo vážnou újmou“ (dnes obdobně § 2 odst. 7).

[39] Jak vyplývá např. z rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 20. 7. 2016, č. j. 1 Azs 113/2016 - 29, v případě zjišťování možnosti vnitrostátní ochrany žadatele je nutné posoudit splnění všech podmínek, které z citovaných ustanovení dovodila judikatura Nejvyššího správního soudu, přičemž *„[p]odle rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 24. 1. 2008, č. j. 4 Azs 99/2007 – 93 (publ. pod č. 1551/2008 Sb. NSS) je při posuzování možnosti vnitřní ochrany nezbytné zhodnotit především reálnost (faktickou i právní), přiměřenost, rozumnost a smysluplnost tohoto řešení. Je třeba se zabývat zejména její dostupností, celkovými poměry panujícími v zemi původu, osobními poměry žadatele (např. pohlaví, etnická příslušnost, rodinné vazby, zdravotní stav, věk a ekonomická situace), účinností vnitřní ochrany a postavením žadatele po jeho přesunu z hlediska respektování a zajištění základních lidských práv v místě vnitřní ochrany. Rovněž je třeba zvážit bezpečnost žadatele, a to jak při přesunu do cílové části země, tak po jeho přesídlení.*“ Z rozsudku ze dne 28. 7. 2009, č. j. 5 Azs 40/2009 - 74, pak vyplývá, že při posuzování možnosti vnitřní ochrany je nutné posoudit čtyři kritéria: *„(1) zda je jiná část země pro žadatele dostupná; (2) zda přesun do jiné části země je účinným řešením proti pronásledování či vážné újmě v původní oblasti; (3) zda žadateli nehrozí navrácení do původní oblasti a (4) zda ochrana v jiné části země splňuje minimální standard ochrany lidských práv. Tyto čtyři podmínky musí být splněny kumulativně a při jejich posouzení je třeba brát v potaz celkové poměry panující v zemi původu a osobní poměry žadatele.*“

[40] Takové posouzení však městský soud ani žalovaný neprovedli a jeho tvrzení o možnosti vnitřního přesídlení, které nebylo nijak odůvodněno, tak není přesvědčivé. Navíc ze zpráv ve správním spise vyplývá, že jakkoliv je etnickými nepokoji nejvíce zasažena právě oblast na jihu země, odkud rodiče stěžovatelky uprchli, k pronásledování etnických Uzbeků dochází po celé zemi. Bylo nutno hodnověrně posoudit, zda je tato vnitrostátní ochrana v jiné části země opravdu reálná a fakticky proveditelná.

[41] Nejvyšší správní soud k těmto závěrům dospěl na základě svého předchozího rozsudku ze dne 26. 7. 2018, č. j. 7 Azs 162/2018 - 47, kterým vyhověl kasační stížnosti stěžovatelčiny matky. Naopak se již samostatně v této věci nezabýval otázkou pronásledování stěžovatelčina otce, která je posuzována v samostatném řízení vedeném u tohoto soudu pod sp. zn. 8 Azs 86/2018.

[42] Na základě výše uvedeného Nejvyšší správní soud shledal kasační stížnost důvodnou a v souladu s § 110 odst. 1 s. ř. s. zrušil výroky I. a II. napadeného rozsudku městského soudu (výrokem I. městský soud žalobu zamítl a výrokem II. vyslovil, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení); naopak výrok III. rozsudku městského soudu o přiznání odměny a náhrady hotových výdajů ustanovenému zástupci v řízení o žalobě zůstal tímto rozsudkem Nejvyššího správního soudu nedotčen, ostatně kasační stížnost proti němu ani nesměřovala. Nejvyšší správní soud proto tento výrok III. nerušil. Jeho zrušení by ostatně vedlo ke zbytečné procesní zátěži spočívající v důsledcích změny subjektu povinného k vyplacení odměny za řízení před městským soudem stěžovatelčinu zástupci.

[43] Zruší-li přitom Nejvyšší správní soud rozhodnutí krajského soudu, a pokud již v řízení před krajským soudem byly pro takový postup důvody, současně se zrušením rozhodnutí krajského soudu může sám podle povahy věci rozhodnout o zrušení rozhodnutí správního orgánu [§ 110 odst. 2 písm. a) s. ř. s.]. V dané věci by městský soud v souladu s vysloveným závazným právním názorem neměl jinou možnost, vzhledem ke zjištěným vadám správního rozhodnutí, než zrušit rozhodnutí žalovaného. Nejvyšší správní soud proto v souladu s § 110 odst. 2 písm. a) ve spojení s § 78 odst. 1 a 4 s. ř. s. rozhodl tak, že sám rozhodnutí žalovaného ze dne 10. 4. 2014 zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení. Tato pravomoc Nejvyššího správního soudu přitom není v řízení o kasační stížnosti vázána na návrh stěžovatelky (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 11. 1. 2012, č. j. 2 Afs 68/2011 - 212) a v nyní posuzovaném případě považuje Nejvyšší správní soud takový postup za vhodný také s ohledem na celkovou délku řízení u městského soudu.

[44] Podle § 110 odst. 3 věty druhé s. ř. s. rozhodne Nejvyšší správní soud v případě, že zruší podle § 110 odst. 2 písm. a) s. ř. s. rozhodnutí žalovaného, o nákladech řízení o kasační stížnosti i o nákladech řízení před krajským soudem. Stěžovatelka měla ve věci úspěch, podle § 60 odst. 1 s. ř. s. jí tedy přísluší právo na náhradu nákladů řízení. Ze spisu městského soudu ani Nejvyššího správního soudu ovšem nevyplývá, že by stěžovatelce v řízení o kasační stížnosti či v řízení před městským soudem jakékoliv důvodně vynaložené náklady vznikly. Stěžovatelka neměla náklady se zaplacením soudního poplatku, neboť věci mezinárodní ochrany jsou od placení soudního poplatku osvobozeny podle § 11 odst. 2 písm. i) zákona č. 549/1991 Sb., o soudních poplatcích. Neměla ani náklady spojené s právním zastoupením, neboť advokát jí byl ustanoven městským soudem podle § 35 odst. 8 (nyní odst. 9) s. ř. s., podle jehož poslední věty platí, že zástupce ustanovený v řízení před krajským soudem, je-li jím advokát, zastupuje navrhovatele i v řízení o kasační stížnosti. V takovém případě platí hotové výdaje a odměnu za zastupování stát (§ 35 odst. 9 ve spojení s § 120 s. ř. s.), nikoli žalovaný. Stěžovatelce tak žádnou náhradu nákladů řízení před městským soudem ani před Nejvyšším správním soudem nelze přiznat.

[45] Nejvyšší správní soud určil odměnu výše uvedenému advokátovi ve výši 3 400 Kč [jeden úkon právní služby po 3 100 Kč dle § 7 a § 9 odst. 4 písm. d) vyhlášky č. 177/1996 Sb., ve znění pozdějších předpisů, s přihlédnutím k ustanovení § 11 odst. 1 písm. d) téže vyhlášky (návrh ve věci samé) a jeden režijní paušál po 300 Kč za jeden úkon právní služby dle § 13 odst. 3 téže vyhlášky]. Částka 3 400 Kč bude k rukám advokáta vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku. Jak již bylo řečeno, o odměně a náhradě hotových výdajů ustanoveného zástupce v řízení o žalobě rozhodl městský soud třetím výrokem napadeného rozsudku, který zůstává nedotčen.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 16. srpna 2018

Mgr. David Hipšr

předseda senátu